

Striedavá starostlivosť o deti,
slovensko-česká spoločnosť

Hlaváčikova 26, 841 05 Bratislava, Slovenská republika
IČO: 42176743, striedavka@striedavka.sk, www.striedavka.sk

Zákaz styku rodiča s dieťaťom len ak nie je možné styk obmedziť

Bratislava, 23.11.2017

Ústavný súd Českej republiky očakáva od súdov, že zákaz styku rodiča s dieťaťom budú nariaďovať len po riadnom odôvodnení, že nie je možné styk obmedziť. ÚS ČR zároveň poukázal na potrebu chrániť vzťah dieťa-rodič, porovnateľnú s potrebou chrániť dieťa pred potenciálnym fyzickým násilím.

Ústavný súd ČR dňa 26.07.2017 vydal nález I. ÚS 1079/17, v ktorom konštatoval porušenie základných práv sťažovateľa na rodinný život a na starostlivosť o deti zaručených článkom 10 ods. 2 a článkom 32 ods. 4 Listiny základných práv a slobôd.

Sťažovateľ je otcom maloletých detí a mal súdom upravený styk s nimi. Matka detí mu začala v styku brániť a iniciovala trestné stíhanie otca z dôvodu neprimeraného trestania detí. Krajský súd zúžil styk otca s deťmi na polovicu a neskôr mu predbežným opatrením zakázal styk s deťmi.

Ústavný súd uviedol, že v prípade zatiaľ nepreukázaného rizika násilia mal najlepší záujem detí viesť krajský súd k tomu, aby bol otcovi do skončenia trestného stíhania umožnený aspoň asistovaný styk, ktorý by mu pomohol udržať s deťmi kontakt a zároveň by neutralizoval prípadné negatívne pôsobenie matky na jeho vzťah s maloletými. Hrozba fyzického násilia zo strany rodiča je totiž porovnateľná s ujmom pramenicou zo straty väzieb k jednému rodičovi v dôsledku manipulácie druhým rodičom. Ak vedie jeden rodič svoje dieťa k nenávisti či zapretiu druhého rodiča, učí ho vlastne nenávisti k sebe samému.

Ústavný súd ČR týmto rozhodnutím poukázal na dve podstatné veci. Prvou je potreba chrániť vzťah dieťa-rodič. Táto potreba je v najlepšom záujme dieťaťa a je porovnateľná s potrebou chrániť dieťa pred potenciálnym fyzickým násilím. Druhou vecou je zdôraznenie rozdielu medzi zákazom styku a obmedzením styku. Zákaz styku považuje ÚS ČR za krajné riešenie použiteľné len vtedy, keď súd riadne odôvodní, že nie je možné styk obmedziť.

Aj na Slovensku bol nedávno zvýraznený rozdiel medzi zákazom styku a obmedzením styku dieťaťa s rodičom a to novelou zákona č. 36/2005 Z.z. o rodine platnej od 01.01.2016.

§ 25 ods. 3 zákona o rodine znel do konca roku 2015 jednoducho:

„Ak je to potrebné v záujme maloletého dieťaťa, súd obmedzí styk maloletého dieťaťa s rodičom alebo ho zakáže.“

**Striedavá starostlivosť o deti,
slovensko-česká spoločnosť**

Hlaváčikova 26, 841 05 Bratislava, Slovenská republika
IČO: 42176743, striedavka@striedavka.sk, www.striedavka.sk

Od roku 2016 bol text zmenený nasledovne:

"Ak je to potrebné v záujme maloletého dieťaťa, súd obmedzí styk maloletého dieťaťa s rodičom alebo zakáže styk maloletého dieťaťa s rodičom, ak nie je možné zabezpečiť záujem maloletého dieťaťa obmedzením styku maloletého dieťaťa s rodičom."

V dôvodovej správe k novele zákona o rodine v tejto súvislosti navrhovateľ uvádza:

„Návrh na zmenu ustanovenia má zvýrazniť už dnes existujúci princíp, že obmedzenie alebo zákaz styku rodiča s dieťaťom je výnimočným zásahom do výkonu rodičovského práva (ultima ratio). Taktiež sa návrhom zvýrazňuje už dnes platný princíp subsidiarity medzi obmedzením styku a zákazom styku. Na základe tohto princípu má súd v konkrétnej situácii posudzovania záujmu dieťaťa a zásahu do rodičovského práva spravidla skúmať či záujem dieťaťa nemožno lepšie dosiahnuť obmedzením styku rodiča s dieťaťom. Ak to však nie je možné, až v tomto prípade súd zvolí ochranu záujmu dieťaťa vo forme zákazu styku.“

Súdy doteraz využívali pre ochranu detí zákaz styku častejšie ako obmedzenie. Teraz budú najskôr hľadať možnosť ochrany dieťaťa obmedzením styku, napr. obmedzením len na vyhradený priestor alebo vyhradený čas, prípadne asistovaným stykom alebo kombináciou týchto možností. Až keď súd odôvodní, že nie je možné styk obmedziť, bude možné styk úplne zakázať.

Oznámenie Ústavného súdu ČR o rozhodnutí I. ÚS 1079/17 nájdete na webe
<https://www.usoud.cz/aktualne/statni-organy-maji-povinnost-hledat-reseni-predchazejici-jak-riziku-fyzickeho-nasili-n/>

Túto tlačovú správu si môžete stiahnuť z
http://www.striedavka.sk/01_custom_content/dokumenty/TlacovaSprava20171123.pdf

Barbora Kamrlová
predsedníčka OZ Striedavá starostlivosť o deti, slovensko-česká spoločnosť